

فصل دوم: تشکیل شرکت تضامنی و نحوه تقسیم سود و زیان در آن

تشکیل شرکت تضامنی و نحوه تقسیم سود و زیان در آن

۱۱

عملیات حسابداری ثبت سرمایه

پس از تعیین میزان سهم الشرکه هر یک از شرکا، اعم از نقدی یا غیرنقدی، اقلام دارایی که توسط شرکا در اختیار شرکت گذاشته می شود در بدهکار حساب های دارایی شرکت و مبلغ خالص سرمایه گذاری هر یک از شرکا در بستانکار حساب سرمایه مربوط به شریک ثبت می گردد.

مثال ۱-۲- احمد و محمود در تاریخ ۱۳۸۱/۲/۲۴ شرکت تضامنی احمد و محمود را تأسیس نمودند. سرمایه گذاری اولیه شرکا به شرح زیر است:

احمد	محمود	
ریال	ریال	
۲۰۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	وجه نقد
۴۰۰,۰۰۰		موجودی کالا
	۱۵۰,۰۰۰	اثاثه و منصوبات
	۵۰۰,۰۰۰	ساختمان
مطلوبست: انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه در تاریخ ۱۳۸۱/۲/۲۴		
حل:		

۴۵۰,۰۰۰	۱۳۸۱/۲/۲۴ وجوه نقد
۴۰۰,۰۰۰	موجودی کالا
۱۵۰,۰۰۰	اثاثه و منصوبات
۵۰۰,۰۰۰	ساختمان
۶۰۰,۰۰۰	سرمایه احمد
۹۰۰,۰۰۰	سرمایه محمود

گاهی اوقات شرکت تضامنی از ادغام دو یا چند مؤسسه تک مالکی به وجود می آید. در چنین مواردی علاوه بر دارایی های مؤسسات مذکور بدهی های آنها نیز به شرکت جدید منتقل می شود. در این صورت دارایی ها و بدهی های مذکور پس از ارزیابی تحت سرفصل های مناسب در دفاتر ثبت گردیده و مابه التفاوت آنها به حساب سرمایه شرکا منظور می شود.

مثال ۲-۲- سعید و مجید که هر کدام صاحب یک فروشگاه لوازم خانگی می باشند، در تاریخ ۱۳۸۱/۳/۳۱ تصمیم گرفتند برای گسترش فعالیت های خود با ادغام دو فروشگاه یک شرکت تضامنی تشکیل دهند. ترازنامه هر یک از فروشگاه ها قبل از ادغام به شرح زیر می باشد:

فصل دوم: تشکیل شرکت تضامنی و نحوه تقسیم سود و زیان در آن

۱۲

فروشگاه سعید
ترازنامه
۳۱ خرداد ماه ۱۳۸۱

ریال		ریال	
۷۵۰,۰۰۰	حساب‌های پرداختی	۴۰۰,۰۰۰	وجه نقد
۲,۰۰۰,۰۰۰	سرمایه سعید	۳۰۰,۰۰۰	حساب‌های دریافتی
		۸۵۰,۰۰۰	موجودی کالا
		۱,۲۰۰,۰۰۰	ساختمان
<u>۲,۷۵۰,۰۰۰</u>		<u>۲,۷۵۰,۰۰۰</u>	

فروشگاه مجید
ترازنامه
۳۱ خرداد ماه ۱۳۸۱

ریال		ریال	
۴۵۰,۰۰۰	حساب‌های پرداختی	۵۷۰,۰۰۰	وجه نقد
۱,۵۰۰,۰۰۰	سرمایه مجید	۴۸۰,۰۰۰	حساب‌های دریافتی
		۶۰۰,۰۰۰	موجودی کالا
		۳۰۰,۰۰۰	اثاثه و منصوبات
<u>۱,۹۵۰,۰۰۰</u>		<u>۱,۹۵۰,۰۰۰</u>	

در مورد دارایی‌ها و بدهی‌های دو فروشگاه توافقی‌هایی به شرح زیر صورت گرفت:

- ۱- موجودی کالای فروشگاه سعید به مبلغ ۷۵۰,۰۰۰ ریال و ساختمان آن به مبلغ ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال مورد توافق قرار گرفت.
- ۲- حساب‌های دریافتی فروشگاه مجید مبلغ ۴۳۰,۰۰۰ ریال و اثاثه و منصوبات آن به مبلغ ۲۵۰,۰۰۰ ریال مورد توافق قرار گرفت.
- ۳- بقیه دارایی‌ها و بدهی‌های هر دو فروشگاه عیناً معادل مبلغ دفتری مورد توافق قرار گرفت.

مطلوبست: انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه شرکت تضامنی و تعیین سرمایه هر یک از شرکا

حل:

(۱) ۱۳۸۱/۳/۳۱ وجه نقد

۴۰۰,۰۰۰	
۳۰۰,۰۰۰	حساب‌های دریافتی
۷۵۰,۰۰۰	موجودی کالا
۱,۵۰۰,۰۰۰	ساختمان
۷۵۰,۰۰۰	حساب‌های پرداختی
۲,۲۰۰,۰۰۰	سرمایه سعید

فصل دوم: تشکیل شرکت تضامنی و نحوه تقسیم سود و زیان در آن

شرکت ها (۱)

تشکیل شرکت تضامنی و نحوه تقسیم سود و زیان در آن

۱۳

۵۷۰,۰۰۰	۱۳۸۱/۳/۳۱ وجوه نقد (۲)
۴۳۰,۰۰۰	حساب های دریافتی
۶۰۰,۰۰۰	موجودی کالا
۲۵۰,۰۰۰	اثاثه و منصوبات
۴۵۰,۰۰۰	حساب های پرداختی
۱,۴۰۰,۰۰۰	سرمایه مجید

لازم به توضیح است که ارزش دارایی هایی که هر شریک به شرکت تضامنی وارد می کند با بهای تمام شده آن که قبلاً در دفاتر فروشگاه هر شریک ثبت شده بود قطعاً تفاوت خواهد داشت و مبالغی که بابت ارزش آن در دفاتر شرکت تضامنی ثبت شده است مبالغ ارزیابی شده و مورد توافق دو شریک است.

سرمایه گذاری مجدد

چنانچه شرکا در طول دوران فعالیت شرکت، به هر دلیلی اقدام به سرمایه گذاری مجدد نمایند، حساب سرمایه هر یک از آنها معادل مبلغ خالص سرمایه گذاری بستانکار شده و حساب دارایی مربوطه بدهکار می شود.

مثال ۲-۳- با در نظر گرفتن اطلاعات مثال ۲-۲، فرض کنید سعید و مجید در تاریخ ۱۳۸۱/۹/۳۰ تصمیم گرفتند برای گسترش فعالیت های شرکت به ترتیب مبلغ ۶۰۰,۰۰۰ ریال و ۳۰۰,۰۰۰ ریال به طور نقد مجدداً سرمایه گذاری نمایند.

مطلوبست: انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه در تاریخ ۱۳۸۱/۹/۳۰

حل:

۹۰۰,۰۰۰	۱۳۸۱/۹/۳۰ وجوه نقد
۶۰۰,۰۰۰	سرمایه سعید
۳۰۰,۰۰۰	سرمایه مجید

بستن حساب های موقت در شرکت های تضامنی

نحوه بستن حساب های موقت در شرکت های تضامنی همانند مؤسسات تک مالکی است، بدین ترتیب که در پایان دوره مالی ابتدا اقلام درآمد و هزینه به ترتیب به بستانکار و بدهکار حساب خلاصه سود و زیان منظور می شود تا سود یا زیان شرکت تعیین گردد. سپس مانده حساب خلاصه سود و زیان به حسابی به نام "تقسیم سود" منتقل شده و براساس نسبتی که در شرکت نامه مشخص گردیده، به حساب جاری هر یک از شرکا انتقال می یابد. حساب برداشت شرکا نیز به حساب جاری شرکا بسته می شود.

فصل دوم: تشکیل شرکت تضامنی و نحوه تقسیم سود و زیان در آن

حسابداری شرکت‌ها (۱)

۱۴

مثال ۴-۲- حمید و حامد شرکای یک شرکت تضامنی بوده و به نسبت مساوی در سود و زیان شرکت سهیم می‌باشند. مانده برخی از حساب‌های شرکت در پایان سال ۱۳۸۱ به شرح زیر است:

ریال

۸۵۰,۰۰۰ خلاصه سود و زیان

۱۳۰,۰۰۰ برداشت حمید

۱۷۰,۰۰۰ برداشت حامد

مطلوبست: انجام ثبت‌های مربوط به بستن حساب‌های موقت در دفتر روزنامه

حل:

۸۵۰,۰۰۰

۱۳۸۱/۱۲/۲۹ خلاصه سود و زیان

۸۵۰,۰۰۰

تقسیم سود

بستن حساب خلاصه سود و زیان

۸۵۰,۰۰۰

تقسیم سود

$$۸۵۰,۰۰۰ \times \frac{۱}{۲} =$$

۴۲۵,۰۰۰

جاری حمید

$$۸۵۰,۰۰۰ \times \frac{۱}{۲} =$$

۴۲۵,۰۰۰

جاری حامد

انتقال سود به حساب جاری شرکا

۱۳۰,۰۰۰

جاری حمید

۱۷۰,۰۰۰

جاری حامد

۱۳۰,۰۰۰

برداشت حمید

۱۷۰,۰۰۰

برداشت حامد

بستن حساب برداشت شرکا

فصل دوم: تشکیل شرکت تضامنی و نحوه تقسیم سود و زیان در آن

تقسیم سود و زیان در شرکت های تضامنی

نحوه تقسیم سود و زیان در شرکت های تضامنی یکی از موضوعات بسیار مهم است که معمولاً در شرکت نامه مشخص می گردد^۱. به طور کلی، تقسیم سود در شرکت های تضامنی به سه عامل کار، سرمایه و قبول خطر (ریسک) بستگی دارد. به عنوان مثال، شریکی که وقت بیشتری را صرف اداره امور شرکت می کند معمولاً با توافق سایر شرکا، هنگام تقسیم سود، مبلغی را به عنوان حق الزحمه یا پاداش دریافت می کند و یا شریکی که سرمایه گذاری بیشتری در شرکت کرده است سهم بیشتری بابت سود تضمین شده (بهره) سرمایه و قبول خطر دریافت می کند.

باتوجه به مطالب بالا، براساس توافق شرکا روش های مختلفی را می توان برای تقسیم سود در شرکت های تضامنی مورد استفاده قرار داد که مهمترین آنها عبارتند از:

۱- تقسیم سود به نسبت سرمایه (سهم الشرکه) شرکا

۲- تقسیم سود براساس نسبت های معین

۳- تخصیص حقوق (پاداش) سالانه و تقسیم باقی مانده سود براساس نسبت های معین

۴- تخصیص سود تضمین شده سرمایه و تقسیم باقی مانده سود براساس نسبت های معین

۵- تخصیص سود تضمین شده سرمایه و حقوق (پاداش) سالانه و تقسیم باقی مانده سود براساس نسبت های معین

لازم به توضیح است که گاهی اوقات به منظور تقویت بنیه مالی یا حفظ نقدینگی و یا فراهم آوردن امکانات توسعه فعالیت های آتی شرکت ممکن است بخشی از سود قابل تقسیم برای اهداف خاصی کنار گذاشته شود که اصطلاحاً به آن "اندوخته" می گویند. در صورت تخصیص بخشی از سود قابل تقسیم به عنوان اندوخته، مابقی تنوید براساس یکی از روش های فوق بین شرکا تقسیم می شود.

۱- در صورتی که نحوه تقسیم سود و زیان در شرکت نامه مشخص نشده باشد، سود و زیان به نسبت سهم الشرکه بین شرکا تقسیم می شود. (ماده ۱۱۹ قانون

فصل دوم: تشکیل شرکت تضامنی و نحوه تقسیم سود و زیان در آن

تقسیم سود به نسبت سرمایه شرکا

در مواردی که درآمد شرکت مستقیماً به میزان سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در شرکت بستگی داشته باشد، تقسیم سود و زیان به نسبت سرمایه شرکا روش مناسبی است. در این روش، سود یا زیان ممکن است به نسبت سرمایه ابتدای دوره، سرمایه پایان دوره و یا میانگین موزون سرمایه در طی دوره بین شرکا تقسیم شود.

مثال ۶-۲ - محمد و علی شرکای یک شرکت تضامنی هستند که سرمایه آن‌ها در ابتدای سال ۱۳۸۱ به ترتیب ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده است. در طی سال ۱۳۸۱ محمد و علی به شرح زیر سرمایه خود را افزایش دادند:

تاریخ افزایش سرمایه	مبلغ افزایش سرمایه
	ریال
محمد ۱۳۸۱/۴/۱	۱,۲۰۰,۰۰۰
علی ۱۳۸۱/۷/۱	۱,۸۰۰,۰۰۰

سود خالص شرکت در سال ۱۳۸۱ مبلغ ۶۸۰,۰۰۰ ریال می‌باشد.

مطلوبست: تهیه صورت تقسیم سود و انجام ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه، با فرض این که:

(۱) سود بر اساس مانده سرمایه ابتدای دوره بین شرکا تقسیم شود.

(۲) سود بر اساس میانگین موزون سرمایه شرکا در طی دوره بین آن‌ها تقسیم شود.

حل:

(۱)

$$\text{مجموع سرمایه ابتدای دوره شرکا} \quad ۳,۰۰۰,۰۰۰ + ۲,۰۰۰,۰۰۰ = ۵,۰۰۰,۰۰۰$$

نسبت سهم سود محمد

$$\frac{۳,۰۰۰,۰۰۰}{۵,۰۰۰,۰۰۰} = \frac{۳}{۵}$$

نسبت سهم سود علی

$$\frac{۲,۰۰۰,۰۰۰}{۵,۰۰۰,۰۰۰} = \frac{۲}{۵}$$

صورت تقسیم سود برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

جمع	علی	محمد
۶۸۰,۰۰۰		
(۶۸۰,۰۰۰)	۲۷۲,۰۰۰ ^(۲)	۴۰۸,۰۰۰ ^(۱)
—	۲۷۲,۰۰۰	۴۰۸,۰۰۰

سود قابل تقسیم

تقسیم سود به نسبت سرمایه ابتدای دوره

$$۱) \quad ۶۸۰,۰۰۰ \times \frac{۳}{۵} = ۴۰۸,۰۰۰$$

$$۲) \quad ۶۸۰,۰۰۰ \times \frac{۲}{۵} = ۲۷۲,۰۰۰$$

۶۸۰,۰۰۰

۱۳۸۱/۱۲/۲۹ خلاصه سود و زیان

تقسیم سود

تقسیم سود

جاری محمد

جاری علی

۴۰۸,۰۰۰

۲۷۲,۰۰۰

فصل دوم: تشکیل شرکت تضامنی و نحوه تقسیم سود و زیان در آن

تشکیل شرکت تضامنی و نحوه تقسیم سود و زیان در آن

۱۹

(۲)

تاریخ	سرمایه گذاری های انجام شده ریال	مدت ماه	میانگین موزون سرمایه ریال
۱۳۸۱/۱/۱	۳,۰۰۰,۰۰۰	۱۲	$3,000,000 \times \frac{12}{12} = 3,000,000$
۱۳۸۱/۴/۱	۱,۲۰۰,۰۰۰	۹	$1,200,000 \times \frac{9}{12} = 900,000$
			۳,۹۰۰,۰۰۰ محمد
۱۳۸۱/۱/۱	۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۲	$2,000,000 \times \frac{12}{12} = 2,000,000$
۱۳۸۱/۷/۱	۱,۸۰۰,۰۰۰	۶	$1,800,000 \times \frac{6}{12} = 900,000$
			۲,۹۰۰,۰۰۰ علی
			۶,۸۰۰,۰۰۰ جمع

$$\frac{3,900,000}{6,800,000} = \frac{39}{68}$$

نسبت سهم سود محمد

$$\frac{2,900,000}{6,800,000} = \frac{29}{68}$$

نسبت سهم سود علی

صورت تقسیم سود برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

جمع	علی	محمد	سود قابل تقسیم
۶۸۰,۰۰۰			
(۶۸۰,۰۰۰)	۲۹۰,۰۰۰ ^(۲)	۳۹۰,۰۰۰ ^(۱)	تقسیم سود به نسبت میانگین موزون سرمایه در طی دوره
—	۲۹۰,۰۰۰	۳۹۰,۰۰۰	

$$۱) 680,000 \times \frac{39}{68} = 390,000$$

$$۲) 680,000 \times \frac{29}{68} = 290,000$$

۶۸۰,۰۰۰	خلاصه سود و زیان ۱۳۸۱/۱۲/۲۹
۶۸۰,۰۰۰	تقسیم سود
۶۸۰,۰۰۰	تقسیم سود
۳۹۰,۰۰۰	جاری محمد
۲۹۰,۰۰۰	جاری علی

تقسیم سود بر اساس نسبت های معین

ساده ترین و معمول ترین روش برای تقسیم سود و زیان تعیین نسبت های معین برای هر یک از شرکا می باشد. در این روش، سود یا زیان بدون توجه به میزان سرمایه شرکا بر اساس نسبت های معینی که مورد توافق شرکا بوده و در شرکت نامه قید می شود بین شرکا تقسیم می گردد.

فصل دوم: تشکیل شرکت تضامنی و نحوه تقسیم سود و زیان در آن

حسابداری شرکت‌ها (۱)

۲۰

مثال ۲-۷- حسن و حسین شرکای یک شرکت تضامنی هستند که سرمایه هر یک از آن‌ها ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد. طبق شرکت‌نامه سود و زیان به ترتیب به نسبت $\frac{۲}{۳}$ و $\frac{۱}{۳}$ بین شرکا تقسیم می‌شود. سود قابل تقسیم شرکت در سال ۱۳۸۱ مبلغ ۸۴۰,۰۰۰ ریال می‌باشد.

مطلوبست: تهیه صورت تقسیم سود و تعیین سهم سود هر یک از شرکا

حل:

صورت تقسیم سود برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

جمع	حسین	حسن
۸۴۰,۰۰۰		
(۸۴۰,۰۰۰)	۲۸۰,۰۰۰	۵۶۰,۰۰۰
—	۲۸۰,۰۰۰	۵۶۰,۰۰۰

سود قابل تقسیم
تقسیم سود به نسبت $\frac{۲}{۳}$ و $\frac{۱}{۳}$

تخصیص حقوق (پاداش) سالانه و

تقسیم باقی‌مانده سود بر اساس نسبت‌های معین

ممکن است طبق توافق شرکا قسمتی از سود دوره به عنوان حق‌الزحمه یا پاداش به شریک یا شرکایی که مسئولیتی در اداره امور شرکت به عهده دارند تعلق گرفته و باقی‌مانده سود بر اساس نسبت‌های معین بین شرکا تقسیم گردد. چنانچه پرداخت حق‌الزحمه به شریک یا شرکا در شرکت‌نامه قید شده باشد، صرف‌نظر از وجود سود یا زیان، باید به حساب شرکا منظور شود. اما پاداش تنها در صورت وجود سود به شریک تعلق می‌گیرد و ممکن است بر اساس درصدی از سود قبل از کسر پاداش و یا سود بعد از کسر پاداش محاسبه گردد.

مثال ۸-۲- با در نظر گرفتن اطلاعات مثال ۷-۲، با فرض این که شرکا توافق نمایند که مبلغ ۱۲۰,۰۰۰ ریال و ۱۵۰,۰۰۰ ریال به ترتیب برای حسن و حسین بابت حق‌الزحمه سالانه تعلق گیرد،

مطلوبست: تهیه صورت تقسیم سود و تعیین سهم سود هر یک از شرکا

حل:

صورت تقسیم سود برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

جمع	حسین	حسن
۸۴۰,۰۰۰		
(۲۷۰,۰۰۰)	۱۵۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰
۵۷۰,۰۰۰		
(۵۷۰,۰۰۰)	۱۹۰,۰۰۰	۳۸۰,۰۰۰
—	۳۴۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰

سود قابل تقسیم
حق‌الزحمه شرکا
مانده سود قابل تقسیم پس از کسر حق‌الزحمه
تقسیم باقی‌مانده به نسبت $\frac{۲}{۳}$ و $\frac{۱}{۳}$

تخصیص سود تضمین شده سرمایه و

تقسیم باقی مانده سود بر اساس نسبت های معین

ممکن است طبق توافق شرکا ابتدا بخشی از سود به عنوان سود تضمین شده سرمایه شرکا (با نرخ مشخص) در نظر گرفته شده و سپس باقی مانده سود بر اساس نسبت های معین بین شرکا تقسیم گردد. علت محاسبه سود تضمین شده آن است که مشخص گردد که منافع شرکا در شرکت تضامنی با توجه به خطرات احتمالی چه میزان بیشتر از سرمایه گذاری های مطمئن و بدون ریسک (مانند سپرده های بانکی و یا خرید اوراق مشارکت دولتی) می باشد. چنانچه تعلق سود تضمین شده به مانده حساب سرمایه در شرکت نامه تصریح شده باشد مبلغ سود تضمین شده، صرف نظر از وجود سود یا زیان، باید به حساب شرکا منظور شود.

مثال ۹-۲- با در نظر گرفتن اطلاعات مثال ۷-۲، با فرض این که طبق شرکت نامه سود و زیان پس از کسر ۱۲ درصد سود تضمین شده سرمایه بین شرکا تقسیم شود،

مطلوبست: تهیه صورت تقسیم سود و تعیین سهم سود هر یک از شرکا

حل:

صورت تقسیم سود برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

جمع	حسین	حسن	
۸۴۰,۰۰۰			سود قابل تقسیم
(۴۸۰,۰۰۰)	۲۴۰,۰۰۰ ^(۲)	۲۴۰,۰۰۰ ^(۱)	سود تضمین شده سرمایه
۳۶۰,۰۰۰			مانده سود قابل تقسیم پس از کسر سود تضمین شده
(۳۶۰,۰۰۰)	۱۲۰,۰۰۰	۲۴۰,۰۰۰	تقسیم باقی مانده به نسبت $\frac{۱}{۳}$ و $\frac{۲}{۳}$
—	۳۶۰,۰۰۰	۴۸۰,۰۰۰	

۱) $۲,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱۲}{۱۰۰} = ۲۴۰,۰۰۰$ سود تضمین شده سرمایه حسن

۲) $۲,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱۲}{۱۰۰} = ۲۴۰,۰۰۰$ سود تضمین شده سرمایه حسین

تخصیص سود تضمین شده سرمایه و حقوق (پاداش) سالانه و

تقسیم باقی مانده سود بر اساس نسبت های معین

در این روش که ترکیبی از دو روش قبلی می باشد، ضمن تخصیص حق الزحمه (پاداش) به شرکایی که مسئولیتی در اداره امور شرکت به عهده دارند، سود تضمین شده ای نیز به سرمایه شرکا تعلق می گیرد، سپس باقی مانده سود بر اساس نسبت های معین بین شرکا تقسیم می شود.

مثال ۱۰-۲- با در نظر گرفتن اطلاعات مثال ۷-۲، با فرض این که طبق شرکت نامه برای حسن و حسین به ترتیب ۱۲۰,۰۰۰ ریال و ۱۵۰,۰۰۰ ریال حق الزحمه در نظر گرفته شود و به سرمایه شرکا ۹ درصد سود تضمین شده تعلق گیرد،

مطلوبست: تهیه صورت تقسیم سود و تعیین سهم سود هر یک از شرکا

فصل دوم: تشکیل شرکت تضامنی و نحوه تقسیم سود و زیان در آن

حسابداری شرکت‌ها (۱)

۲۲

صورت تقسیم سود برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱			حل:
حسن	حسین	جمع	
۱۲۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۲۷۰,۰۰۰	سود قابل تقسیم
		۵۷۰,۰۰۰	حق الزحمه شرکا
۱۸۰,۰۰۰ ^(۱)	۱۸۰,۰۰۰ ^(۲)	۳۶۰,۰۰۰	مانده سود قابل تقسیم پس از کسر حق الزحمه
		۲۱۰,۰۰۰	سود تضمین شده سرمایه
۱۴۰,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	۲۱۰,۰۰۰	مانده سود قابل تقسیم پس از کسر حق الزحمه و سود تضمین شده
۴۴۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	—	تقسیم باقی مانده به نسبت $\frac{۱}{۳}$ و $\frac{۲}{۳}$

$$۱) ۲,۰۰۰,۰۰۰ \times ۹\% = ۱۸۰,۰۰۰$$

$$۲) ۲,۰۰۰,۰۰۰ \times ۹\% = ۱۸۰,۰۰۰$$

سود تضمین شده سرمایه حسن

سود تضمین شده سرمایه حسین

حالت‌های خاص در تقسیم سود و زیان

هنگامی که برای شرکا حق الزحمه (پاداش) سالانه در نظر گرفته می‌شود و یا به سرمایه شرکا سود تضمین شده تعلق می‌گیرد، ممکن است شرایطی پیش بیاید که سود خالص تکافوی تخصیص حق الزحمه (پاداش) سالانه و سود تضمین شده سرمایه را نکند. در این گونه موارد، مابه‌التفاوت باید بر اساس نسبت‌های معین به صورت منفی به هر یک از شرکا تخصیص داده شود تا سهم نهایی هر شریک به دست آید. همچنین در مواردی که زیان وجود داشته باشد مزایای تعیین شده برای شرکا در نظر گرفته شده و به ترتیب فوق عمل می‌شود.

مثال ۱۱-۲- با در نظر گرفتن اطلاعات مثال ۷-۲، با فرض این که طبق شرکت‌نامه برای حسن و حسین به ترتیب ۱۲۰,۰۰۰ ریال و ۱۵۰,۰۰۰ ریال حق الزحمه در نظر گرفته شود و به سرمایه شرکا ۱۵ درصد سود تضمین شده تعلق گیرد، مطلوبست: تهیه صورت تقسیم سود و تعیین سهم سود هر یک از شرکا

حل:

صورت تقسیم سود برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

حسن	حسین	جمع	
۱۲۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۲۷۰,۰۰۰	سود قابل تقسیم
		۵۷۰,۰۰۰	حق الزحمه شرکا
۳۰۰,۰۰۰ ^(۱)	۳۰۰,۰۰۰ ^(۲)	۶۰۰,۰۰۰	مانده سود قابل تقسیم پس از کسر حق الزحمه
		۳۰,۰۰۰	سود تضمین شده سرمایه
۲۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	مانده سود قابل تقسیم پس از کسر حق الزحمه و سود تضمین شده
۴۰۰,۰۰۰	۴۴۰,۰۰۰	—	تقسیم باقی مانده به نسبت $\frac{۱}{۳}$ و $\frac{۲}{۳}$

$$۱) ۲,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۵\% = ۳۰۰,۰۰۰$$

$$۲) ۲,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۵\% = ۳۰۰,۰۰۰$$

سود تضمین شده سرمایه حسن

سود تضمین شده سرمایه حسین